

LAMPIONY (NE)Ā TĀŠTĀ•

ĀĀEtrtek, 12 ĀĀervenec 2018

Jsou souĀĀstĀ- rodinnĀ½ch a firemnĀ-ch akci Ā•i vĀ½znamnĀ½ch udĀ½lostĀ-. NĀ½kdo si uĀ¾ bez nich nedokĀ½Ā¾e pĀ™ed poĀ™Ā½dnou oslavu, pĀ™estoĀ¾e se jednĀ½ o (dalĀ½-) importovanĀ½ zvyk ze zahraniĀ•Ā-. LĀ½tajĀ-cĀ- pĀ™Ā½nĀ- ale nejs nevinnou hraĀ•kou, jak se na prvĀ½ pohled mĀĀ¾e zdĀ½t. HasiĀ•i by o tom mohli dlouze vyprĀ½vt. Co jsou asijskĀ½ LĀ½tajĀ pochodnĀ½ vlastnĀ½ zaĀ• a co mohou zpĀ½sobit? VĀ-te, jak je sprĀ½vnĀ½ pouĀ¾Āvat a proĀ• je jejich vypouĀ½nĀ- uprostĀ™ nebezpeĀ½nĀ½?

HlavnĀ-m urĀ½ujĀ-cĀ-m prvkem je otvor nachĀ½zejĀ-cĀ- se v jednom mĀ-stĀ½ balĀ½nu, kterĀ½ umoĀ¾Ā½ uje vnikĀ½nĀ- horkĀ½ho vzduchu Ā•i spalin do jeho vnitĀ™nĀ- ĀĀ½sti. Druhou klĀĀ•ovou souĀĀstĀ- lĀ½tajĀ-cĀ-ho pĀ™Ā½nĀ- je vyvĀ½jeĀ• plamennĀ½ho hoĀ™enĀ-. MĀĀ¾e jĀ-t o hoĀ™Ā½k Ā•i svĀĀku upevnĀ½nĀ½ na rĀ½mu z bambusu Ā•i drĀ½tĀ½nĀ½ konstrukce. DefinujĀ-cĀ-m kritĀ½riem je pĀ™edevĀ½m funkce takovĀ½ho zaĀ™Ā½-zenĀ-. Je nutnĀ½, aby byl vyvĀ½jeĀ• plamennĀ½ho hoĀ™enĀ- dostateĀ½nĀ½ vĀ½konnĀ½, tedy aby zvlĀ½dl vytvoĀ™it dostateĀ½nĀ½ mnoĀ½stvĀ- teplĀ½ho vzduchu a spalin, kterĀ½ lĀ½tajĀ-cĀ- pĀ™Ā½nĀ- vynesou do vzduchu dĀ™Ā½-ve, neĀ¾ hoĀ™Ā½k Ā•i svĀĀka dohoĀ™Ā½-.

LĀ½tajĀ-cĀ- pĀ™Ā½nĀ- nebo takĀ½ lĀ½tajĀ-cĀ- lampiĀ½ny, lampiĀ½ny Ā½stĀ-, lĀ½tajĀ-cĀ- lucerny, balĀ½nky Ā½stĀ-, ĀĀ½nskĀ½ lampiĀ½ny, lucerny Ā½stĀ- Ā•i thajskĀ½ lampiĀ½ny Ā½stĀ- to vĀ½echno jsou rĀ½znĀ½ nĀ½zvy pro totĀ½Ā¾. V kaĀ¾Ā-dĀ½m pĀ™Ā½-padĀ½ jde technicky vzato o malĀ½ horkovzduĀ½nĀ½ balĀ½n, kterĀ½ mĀĀ¾e vedle romantickĀ½ch chviliek zpĀ½sobit takĀ½ hodnĀ½ smutku.

Proti vypouĀ½nĀ- lampiĀ½nĀ- Ā½stĀ- zĀ½sadnĀ½ stojĀ- HasiĀ½skĀ½½ sbor ĀĀeskĀ½ republiky a mĀ½ k tomu svĀ½ dĀ½vody. Z jeho statistik vyplĀ½vĀ½, Ā¾e Ā½kody, kterĀ½ prokazatelnĀ½ napĀ½chal hoĀ™Ā-cĀ- lampiĀ½n Ā½stĀ-, sahajĀ-do miliĀ½nĀ½. Vedle toho jsou rizikovĀ½ i drĀ½ty z vĀ½robku, kterĀ½ dopadnou na zem a ohroĀ¾ujĀ- volnĀ½ Ā½ijĀ-cĀ- zvlĀ½Ā™. V neposlednĀ- Ā™adĀ½ mohou lĀ½tajĀ-cĀ- svĀ½tĀ½lka nadĀ½lat zmatky pĀ™i navigaci v letovĀ½m provozu.

ZĀ½sadnĀ- vliv na poĀ¾Ā½rnĀ- bezpeĀ½nost lĀ½tajĀ-cĀ-ch pĀ™Ā½nĀ- majĀ- povĀ½trnostnĀ- a klimatickĀ½ podmĀ½nky. Proto se v nĀ½vodech pro spotĀ™ebitele (pokud jsou vĀ½bec k vĀ½robku pĀ™iloĀ¾eny) v rĀ½znĀ½ch obmĀ½nĀ½ch uvĀ½dĀ-, Ā¾e se lampiĀ½ny majĀ- pouĀ¾Āvat mimo obydlenĀ½ Ā½zemĀ-, lesy, suchĀ½ louky Ā•i obilnĀ½ pole a pouze v pĀ™Ā½-padĀ½, Ā¾e sĀ-la vĀ½tru nepĀ™esahuje 6Ā½11 km/h. Lze si jen obtĀ½Ā½nĀ½ pĀ™edstavit, jak oslavenec po pĀ½tĀ½m pĀ™Ā½-pitku vyhodnocuje sĀ½lu a smĀ½r vĀ½tru, pĀ™Ā½-padnĀ½ odstraĀ½uje pĀ™ekĀ½ky z letovĀ½ drĀ½hy.

Na tĀ½chto vĀ½robcĀ-ch je proto pozoruhodnĀ½, Ā¾e se po nich pĀ™ed uvedenĀ-m na trh nevyĀ¾aduje, aby proĀ½ly bezpeĀ½nostnĀ-mi testy. LĀ½tajĀ-cĀ- pĀ™Ā½nĀ- totiĀ¾ nepodlĀ½hajĀ- zĀ½konu Ā•. 22/1997 Sb., o technickĀ½ch poĀ¾adavcĀ-ch na vĀ½robky, tudĀĀ¾ nenĀ- potĀ™eba, aby se prokazovaly certifikacĀ-, Ā¾e jsou vyrobeny v souladu s normou. Jedinou regulacĀ-, kterou lze u tohoto vĀ½roku uplatnit, je zĀ½kon Ā•. 102/2001 Sb., o obecnĀ½ bezpeĀ½nosti vĀ½robcĀ½, jenĀ¾ Ā™Ā-kĀ½, Ā¾e bezpeĀ½nĀ½ vĀ½robek je takovĀ½, kterĀ½ za bĀ½Ā½nĀ½ch podmĀ½nek nepĀ™edstavuje Ā½Ā½dnĀ½ nebo pouze minimĀ½lnĀ- nebezpeĀ½-. Tedy pokud uĀ½ivateli vĀ½robku dodrĀ¾Ā- nĀ½vod k pouĀ½itĀ½, kterĀ½ musĀ- bĀ½t

přiložen jako průvodní dokumentace od výrobce, nemělo by dojít k zajištění mu riziku.

Větr a bezvětrnost
v Česku

Dosažnout podmínek pro bezpečnost použití

Ítajích -ch přístrojů - v České republice je podle HZS ČER prakticky nemožné.
Bezvětrnost, která je považována pro lampičnou show za ideální stav,
je definována rychlostí větru 0-0,2 m/s. Laik má tuto situaci
vyhodnotit podle kouřové, která stoupá kolmo vzhůru. Ve vysoko
položení stěch se bezvětrnost vyskytuje velmi málo zhruba v 1-2%
přístrojů -ch, u nžko položeni stanic jde zhruba o třetinu
větrnosti. Podle Českého hydrometeorologického ústavu
se u nás průměrná rychlost větru pohybuje mezi 2-4 m/s. Větr
vane pomaleji přede větrnou a v nížní a v nížní oblastech
jižní a jihovýchodní části země. Nižší rychlost větru lze očekávat také
v úžlavině, nejvíce v nížní v zimě. Měrná nebo slabá větr vane rychlostí 1,6
až 3,3 m/s. Běžný uživatel Ítajích -ch přístrojů -ho pozná například podle
újelestu listů - a v nížní citelného na tvářích -ch. Rychlost větru se však se stoupající -ch
větrností má - i jeho směr, takže je nemožné
odhadnout, jak vysoko lampičná dosáhne, jak dlouho a kam poletí.

Ověření bezpečnostní kritéria,

kteří jsou výrobci nebo prodejci výrobku nastavena, nejsou na našem území
splnitelní, jak uvádě - ve svém materiálu o Ítajích -ch lampičkách
plk. Mgr. Radek Kislinger, vedoucí Oddělení - zjišťování - přístrojů -in vzniku
požárů - HZS ČER. Zajiřte

dodávky, že pokud si budeme nad hlavou používat lampičny ústí -, nikdy nebude
v silách hasičů - dodržet zříkon o požární - ochraně. Ššinné opatření -
zkrátka neexistuje, odpovědnost je v rukou spotřebitele.

Z pohledu bezpečnosti je

tak podle hasičů - možno tvrdit, že spotřebitel přístrojů -ch lampičných větrů
porušuje jednu ze základních povinností - ochrany. Suma summarum zřejmě - se symbol romantiky
zavádí

přístrojů -inu ke vzniku požáru pokračá.

Kam lampičná nepustit?

Nejastěji se

na výrobčích objevuje informace, že by se Ítajích - přístrojů - nemělo vypouštět:

z obydlí -ch oblastech, mezi

paneláky, ve stěch, v stěch s vysokou koncentrací osob, v blízkosti letišť (v okruhu
15-50 km zřívislosti na typu letiště), v lese, v blízkosti stáří -
vysokého napětí -, suchých luk, obilných polí - v období sklizně, v blízkosti hořlavín, buřtin
a st, kde jsou skladovány.

Hasičská zříhranná sbor České

republiky proto drazně varuje přede použitím Ítajích -ch přístrojů - a zasazuje
se o jejich úplný zříkaz na našem území. Protože přístrojů -ch - tchto

v½robnĚ nelze zajistit bezpeĚnost, pova¾ujĚ- hasiĚi za vhodnĚ oznaĚit
IĚtajĚ-cĚ- pĚtmĚinĚ- podle zĚjkona Ě. 102/2001 Sb. za nebezpeĚnĚ v½roby
a nechat je stĚjhnout z distribuce.

Nejednalo by se pĚtmĚitom
o ojedinnĚIĚ½ krok. PodobnĚj opatĚmenĚ- platĚ- jiĚ¾ v nĚkolika dalĚjĚch
zemĚch. SousednĚ- Rakousko ĚoplNĚ, zakĚjzalo naĚtmĚ-zenĚ-m Ě. 423/2009
o miniaturnĚch horkovzduĚnĚ½ch balĚnech prodej s platnostĚ-
od Ěnora 2011. K podobnĚmu kroku pĚtmĚistoupili takĚ v NĚmecku,
v AustrĚlii Ěi v Malajsii. Prodej IĚtajĚ-cĚ-ch pĚtmĚinĚ- byl
z bezpeĚnostnĚch dĚvodĚ omezen i ve Vietnamu.

Po zĚjkazu volajĚ- hasiĚi
i v dalĚjĚch zemĚch, napĚtmĚ-klad ve SpojenĚm krĚjlovstvĚ-, kde
za zĚjkaz lobbujĚ- takĚ farmĚjĚtmĚi, neboĚ spadlĚj IĚtajĚ-cĚ- pĚtmĚinĚ- ohro¾ujĚ-
dobytek a pĚtmĚedstavujĚ- riziko v dobĚ skliznĚ. Mraky se nad IĚtajĚ-cĚ-mi
lucernami stahujĚ- i v jeho ĚĚ-nskĚ domovinĚ, kde vyhlĚsili jejich
zĚjkaz napĚtmĚ-klad v Nankingu, hlavnĚ-m mĚstĚ provincie ĚĚiang-su.

TisĚce let dlouhĚj cesta
pĚtmĚes pĚl zemĚkoule

AĚkoliv se IĚtajĚ-cĚ- pĚtmĚinĚ-
dostala do ĚĚech aĚ¾ v poslednĚch zhruba deseti letech, tradici majĚ-
vĚce neĚ¾ dvoutisĚciletou a sahajĚ-cĚ- aĚ¾ do starovĚkĚ ĚĚĚ-ny. PĚvodnĚ
lampiĚny slou¾ily k vojenskĚm ĚĚelĚm. Pou¾Ě- vĚly se k signalizaci v armĚjdĚ,
neboĚ je bylo mo¾nĚ spatĚtmĚit z velkĚ vzdĚlenosti.

S postupem let se ovĚjem
vyu¾itĚ- lampiĚnĚ- rozĚjĚ-ĚtmĚilo z armĚjdy mezi ostatnĚ- obyvatelstvo ĚĚĚ-ny
a zĚskalo vĚznam svĚteĚnĚ-. LĚtajĚ-cĚ- lampiĚny se staly neodmyslitelnou
souĚĚstĚ- asijskĚ½ch festivalĚ, svĚtkĚ- a obĚtmĚadĚ- a zĚskaly i symbolickĚ½
vĚznam ĚĚ“ zprostĚtmĚedkovĚjvaly komunikaci s bohy. LidĚ vĚtmĚili, Ě¾e stoupĚjnĚ-m
lampiĚnĚ- do nebe se vzdalujĚ- i vĚjechny jejich starosti a obavy
a do Ěivota pĚtmĚichĚzĚ- ĚitĚstĚ-. Pokud lampiĚnĚ vystoupal vysoko,
znamenal to pĚtmĚ-slib bohatstvĚ- a jeho darovĚjnĚ- mnichovi mĚlo
na oplĚjtku pĚtmĚinĚst darujĚ-cĚ-mu moudrost. Dnes se na plĚjĚjĚ lampiĚnĚ-
Ěasto pĚ-Ěje nĚjakĚ pĚtmĚinĚ-.

LampiĚny se nejprve rozĚjĚ-ĚtmĚily
po celĚm DĚjlnĚm vĚ½chodĚ a s rychlĚm rozvojem cestovnĚ-ho ruchu se
dostaly i do Evropy a k nĚjm. Nejprve si je cestovatelĚ
pĚtmĚivĚjĚ¾eli jako suvenĚr z cest po Asii, postupem Ěasu se
na ĚeskĚm trhu naĚjlo nĚkolik firem, kterĚ lampiĚny buĚ dovĚjĚjĚ-, nebo
pĚtmĚ-mo vyrĚbjĚjĚ-. ĚĚetnost poĚ¾ĚjĚ- zpĚsobenĚ½ch lampiĚny ale roste spolu
s narĚstajĚ-cĚ- oblibou tohoto fenomĚnu.

publikovĚjĚno v Ěasopise dTest